

Współpraca regionalna państw autorytarnych

WOJCIECH GRABOWSKI

Współpraca regionalna państw autorytarnych
studium przypadku arabskich państw Bliskiego Wschodu

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
Gdańsk 2020

Recenzenci

prof. dr hab. Marian Edward Halizak

prof. dr hab. Marek Dziekan

Redaktor Wydawnictwa

Justyna Zyśk

Projekt okładki i stron tytułowych

Joanna Śmidowicz

Na okładce

Kair, *Egipt. Liga Arabska. Ministrowie Spraw Zagranicznych*, 11.05.2008,

fot. Khaled El Fiqi, z zasobów PAP/EPA

Skład i łamanie

Maksymilian Biniakiewicz

Publikacja dofinansowana ze środków Wydziału Nauk Społecznych
Uniwersytetu Gdańskiego

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-8206-140-6

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel.: 58 523 11 37; 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
www.wyd.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: www.kiw.ug.edu.pl

Druk i oprawa

Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. 58 523 14 49

Spis treści

Wstęp	7
Identyfikacja obszaru i celu badawczego pracy	7
Stan badań nad problematyką regionalizmu i integracji na Bliskim Wschodzie	14
Pytania badawcze i hipoteza	19
Metodologia i metody badawcze	20
Struktura monografii	22
Rozdział 1. Teoretyczne założenia współpracy regionalnej w stosunkach międzynarodowych i w regionie Bliskiego Wschodu	26
1.1. Pojęcie regionu, regionalizmu i regionalizacji w stosunkach międzynarodowych	26
1.2. Ewolucja koncepcji współpracy regionalnej	38
Rozdział 2. Regionalizm jako instrument polityki zagranicznej państwa	54
2.1. Wpływ celów i polityki reżimów autorytarnych na współpracę regionalną	54
2.2. Stan badań nad związkami regionalizmu z systemem autorytarnym	64
2.3. Przegląd mechanizmów działania organizacji regionalnych państw autorytarnych	69
Rozdział 3. Autorytaryzm i homogeniczność ustrojowa na Bliskim Wschodzie	78
3.1. Reżimy polityczne i ich typologia w naukach o polityce	78
3.2. Pojęcie autorytaryzmu i typy reżimów autorytarnych	82
3.3. Geneza autorytaryzmu na Bliskim Wschodzie i czynniki sprzyjające jego powstaniu	86
3.4. Znaczenie spójności politycznej w analizie regionalnej Louisa Cantoriego i Stevena Spiegla	97
3.5. Uwarunkowania współpracy regionalnej na Bliskim Wschodzie	104
Rozdział 4. Studium przypadku I: Liga Państw Arabskich	117
4.1. Tworzenie zrębów organizacji	118
4.2. Główne cele i struktura wewnętrzna organizacji	121
4.3. Wspólne i partykularne interesy państw członkowskich	125
4.4. Liga Państw Arabskich jako instrument polityki państw arabskich	136

Rozdział 5. Studium przypadku II: Rada Współpracy Arabskich Państw Zatoki	148
5.1. Początki współpracy między państwami arabskimi Zatoki	148
5.2. Struktura organizacji i jej cele (osiągnięte i niezrealizowane)	153
5.3. Sukcesy i porażki Rady Współpracy Arabskich Państw Zatoki	156
5.4. Arabska Wiosna oraz kryzys dyplomatyczny – początek procesu rozpadu organizacji	159
Rozdział 6. Studium przypadku III: Arabska Unia Maghrebu	170
6.1. Od kolonializmu do Arabskiej Unii Maghrebu	170
6.2. Główne cele i struktura wewnętrzna organizacji	176
6.3. Niestabilność polityczna subregionu oraz problemy gospodarcze państw członkowskich	178
6.4. Heterogeniczność ustrojowa Arabskiej Unii Maghrebu oraz niewykorzystane szanse na wyjście z impasu	186
Zakończenie	192
Aneksy	198
Pakt Ligi Państw Arabskich	198
Karta Rady Współpracy Państw Arabskich Zatoki	204
Traktat ustanawiający Arabską Unię Maghrebu (z Deklaracją) zawarty w Marrakeszu dnia 17 lutego 1989 roku	212
Deklaracja ustanowienia Unii Maghrebu Arabskiego	217
Bibliografia	220